

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60 / ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTININO / OGLAŠI PO CENIKU / POŠTAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI / ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPIŠI SE NE PRIOBČVJEJO / POŠTINA PLACANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Krvava proslava Vidovega dne.

Izjava Glavnega odbora Orjune. — Vzroki krvavega spopada med Orjunaši in policijo. — Potek bitke v Prešernovi ulici.

Odgovornost za žalostne posledice incidenta med eno grupo članov Orjune, udeležencev proslave razvija prapora mestnega odbora Orjuna St. Peter-Vodmat in ljubljanske policije pada na poslednjo, in sicer iz sledečih razlogov:

Ljubljanska policija ni odredila ulic, po katerih naj se pomika svečana povorka. Šele po razviti prapora pri šentpeterski vojašnici je vprašal policijski komisar, kateri se je nahajal v spremstvu še nekaterih policijskih organov br. inž. Marko Kranjca velikega čelnika Orjune in komandanta povorke po katerih ulicah se bo povorka pomikala. Ko je na to vprašanje br. inž. Kranjec odgovoril in točno navedel glavne ljubljanske ulice je policijski poverjenik izjavil, da ima nalog povorki zabraniti prehod skozi Prešernovo ulico, ker se v bližini nahaja italijanski konzulat ter bi se mogla manifestacija izpremeniti v demonstracijo proti Italiji. Nato je vodstvo Orjune policijskim predstavnikom odgovorilo, da Orjuna nikakor ne namerava dati svoji manifestaciji karakter demonstracije in da vodstvo disciplinirane organizacije kakršna je Orjuna lahko z največjo sigurnostjo jamči za popolni red in mir, čemur je zadosten dokaz dondanski pohod Orjune v Trbovlje, ki je minul brez vsakega tudi najmanjšega incidenta. Obenem je vodstvo poudarilo, da je nemogoče iti povorki eminentno nacionalne organizacije po postranskih in zakotnih ulicah enega izmed glavnih mest svoje jugoslovenske države. Pripravljeno pa je bilo vodstvo ustreči policiji in peljati povorko tako da ne bi šla mimo italijanskega konzulata, ki se nahaja v Šelenburgovi ulici, eni izmed

glavnih, ako ne glavne ulice Ljubljane.

Policijski predstavniki niso na to ničesar drugega odgovorili, kakor to da imajo strogo naredbo prepričati demonstracije proti Italiji. Ko jim je bilo ponovno nazglašeno da se bo temu izognilo, je policija to izjavo sprejela molče in to na način, da je moglo vodstvo Orjune edino razumeti in je tudi tako razumelo, da se povorki ne bo delalo težav, ako ista ne bo šla mimo italijanskega konzulata.

Nato je povorka krenila po nalogu vodstva danemu predvodniku povorke, da isto popelje čez Frančiškanski most, po Wolfovi ulici, Kongresnem trgu in da po Šelenburgovi ulici zavije v Knafljevo ulico. Na ta način bi se izognila italijanskemu konzulatu in nato prišla pred Narodni dom, kjer bi čete defilirale pred vodstvom in se nato razšle tako da bi lahko šli člani takoj v Šentpetersko vojašnico kjer se je imela vršiti zabava in skupna večerja.

Medtem je policija brez vsakega razloga blokirala Šelenburgovo ulico pri vhodu na Kongresni trg in to ravno v trenutku ko so se pojavile prve vrste orjunaške povorke na tem mestu. Predvodnik iznenaden radi te nepotrebne policijske odredbe, ki je bila že slična šikanam, je dal četam nalog, da se ustavi in pozval vodstvo Orjune da pri policiji intervenira. Vodstvo je takoj prihitelo in na najlenši način naprosilo policijskega nadsvetnika dr. Mlekuža in komandanta straže majorja Slanovca naj pomakne kordon do Knafljeve ulice, tako da bi mogla povorka nadaljevati pot po tej ulici, ker je vodstvu nemogoče dati četam nalog, da se

vrnejo ko je že enkrat policija molče na to pristala, kakor je že preje omenjeno. Komandant straže major Slanovec je nato pristal, dočim je nadsvetnik dr. Mlekuž trdovratno vztrajal pri svojem in odločno pozval komandanta straže g. majorja Slanovca, naj se pokori nalogu.

Brezuspešno je opozarjalo nadsvetnika dr. Mlekuža vodstvo Orjune, da mu je nemogoče sprejeti odgovornost v situaciji ki jo je trdovratno vsilil Orjuni in da bo v slučaju da se kordon ne umakne do Knafljeve ulice dal četam nalog povrniti se tja od koder so prišli, to je v Šentpetersko vojašnico, kjer se bodo razšle kar bo povzročilo nezadovoljstvo katero bi moglo imeti slabe posledice.

Navzlic vsemu temu ni hotel g. dr. Mlekuž ustreči umevnemu predlogu vodstva Orjune, nakar je to dalo nalog četam, naj se povrnejo v vojašnico in se razidejo.

Po vrnitvi v vojašnico so bili gosti iz ostalih krajev Jugoslavije po šikanah policije, katera je zabranila povorki nacionalne organizacije pohod po glavnih ulicah Ljubljane vključno temu da je dala popolno garancijo, da Orjuna ne pade mimo italijanskega konzulata in da se ne bo demonstriralo revolirani in sklenili, da v znak protesta takoj zapuste Ljubljano. Po tem sklepu so se v resnici uvrstili v povorko in krenili proti parku z namenom, da potrdijo svoje legitimacije za polovično vožnjo v uradu velesojma, ker jim drugače ni bil dan dopust na železnici potem pa da se podajo na kolodvor in odpotujejo.

Blizu Frančiškanskega mosta v Prešernovi ulici je bila proti domu

odhajajoča skupina iznenadena nalletom policije katera je naglo razvila kordon in z vseh strani navallila na povorko, katera se je pomikala v dostojanstvenem miru in discipliniranim redu. Takoj pri tem navalu je padel revolverski strel od strani policije. Malo za tem je padel drugi strel zonet od strani policije. Končno je sledila »brza paljba«, v kateri je bilo izstreljeno okoli 150 strelcev v »mitralieski paljbi« na način, da so strelci padali na Orjunaše kateri so na svojo srečo imeli ieklene čelade in bili s tem zaščiteni od neizbežne smrti. Pet čelad so naboji udri in deloma prebili, več kakor 10 čelad pa nosi sled krogel katere so se od istih odbile. Poleg tega je bilo veliko število Orjunašev ranjeno od sabelj in poškodovano od udarcev s pendreki policije. Šest Orjunašev je bilo po streljih ranjeno: eden z dvema streloma v glavo, eden s strelom v obraz, eden v rudi, eden v roko in dva v noge oba od zadaj do že končanem spopadu Veliko število Orjunašev je policija podrla na tla, gazila po njih z nogami in jih do nezavešči pretepala.

Pravi lov so policijske patrole do pozne noči uprizorile na Orjunaše po ljubljanskih ulicah, kavarnah hotelih in privatnih stanovanjih, kjer so izvalale preiskave brez priče kakor to Ustava predpisuje in kjer so bili člani Orjune poedino preiskani in neusmiljeno tepeni.

Nismo v položaju podati druge številneje podrobnosti, ker so bile vse mere policije podvzete na način, da vodstvo Orjune tudi pozneje ni moglo zvedeti, kaj se je zgodilo s poedinimi člani, radi tega tako preko javnosti protestira-

mo v imenu vseh svojih članov, kateri so za svoje delo in požrtvovalnost v korist te države dobili tako nagrado, da se jih proglašuje »Vogelfrei«, postavila izven zakona in prezanja kakor najnavadnejše razbojnikke, ko so z druge strani policijski vodeči organi izločili s svojim trdovratnim postopkom nižje policijske stražnike, katerih žrtve obžalujemo ugotavljajoč, da one niso tako velike kakršne bi lahko bile, ako ne bi člani naše organizacije obdržali hladnokrvnost in disciplino s tem, da so prizanašali policijskim napadalcem, gledajoč v njih pripadnike svoje nacije in zvanjčnike, kateri so se pokoravali nalogom svojih predstavstvenih.

Predsednik:
Dr. Ljubo Leontič s. r.
Glavni sekretar:
Čiro Čičin Šain s. r.

Priobčujemo izjavo Glavnega odbora o dogodkih na ulicah Ljubljane ki so odjeknili preko meje naše domovine in dokazali, da stanje, ki vlada sedaj v pogledu odnošajev našega naroda napram Italiji ne bo moglo nikdar trajno obstati dokler na slonela na balkonih naših orožnikov in pendrekih policmanov. V podrobno opisovanje dogodkov se ne spuščamo, ker so dovolj pojasnjena v komunikaciji Glavnega odbora in ker stojimo na stališču, da o dogodkih ki so bili pisani v našo krvavo našo pisano podrobno, da bi izgledalo, kot da hočemo kovati iz njih kapital kakoršnežakoti značala. Naša stališče ohranimo v komunikaciji, naša postopanja na ljubljanskih ulicah je imela javnost dovolj prilike sama presoditi, kakor tudi ono policije pred in po dogodku. In to je za nas dovolj!

Orjunaške svečanosti v Sloveniji.

Kakor iz zemlje so se dvignile orjunaške čete in pohitele na mesto, kjer je pred dvema letoma izdihnilo troje naših bratov pod rokami nahujskanih, Trbovlje, ki so bile po tragičnem 1. juniju 1924 zapise v naših analih s krvavimi črkami bodo od Vidovega dne leta 1926 pomenjale za Orjuno mejnik nove dobe borbe in pohoda proti njenim krajnim ciljem, ki jih bo potreba čimpreje doseči in izvesti zemljo iz sedanjega kaotičnega stanja v katerem trpi vse kar je poštenega in čestitega v tej zemlji. Orjuna je v Trbovljah dokumentirala da nikdar ne bo dopustila nikomur, da bi ji nadmetnil svoje mišljenje in da raje bade kakor da bi dopustila kaj sličnega Tisoč rok dvignjenih v Trbovljah v znak prisega da so Orjuna ne bo umaknila niti za hip s sedanja poti, je dovolj nja garancija, da se bo pričelo sedaj z novo ero razmaha in pohodne borbe, ki je zadnji čas za hjo zaostala radi afirmacije sil in pripravljanja načrtov.

Prihod gostov.

Prvi gosti so pričeli prihajati že v nedeljo opoldne. Najmočnejša je bila med njimi dalmatinska delegacija ki je prišla pod vodstvom predsednika Direktorija br. dr. Ljube Leontiča, direktora »Pobede« Čičin-Šaina, počastnega Velikega čelnika br. Paška Fabrisa in oblastnega čelnika dalmatinskih Orjun br. Valentina Žica. Na večer so se pojavili že tudi prvi uniformirani člani ki so sodelovali pozneje pri

bakljadi

Orjune St. Peter-Vodmat prirejeni v počast kumici prapora Orjune St. Peter-Vodmat vrli sestri Tinci Grošljevi. Bakljada je izpadla nadvse dostojno. Sodelovala je pri tej bakljadi železničarska godba, ki je ves čas neumorno svirala in priredila pod oknom sestri kumice umetniško izveden koncert. Za godbo je korakalo strunnih korakov ljubljanske pol baona ki se je po bakljadi razšel v svoje stanove mirno in disciplinirano, kakor pristoja pravi orjunaškimi četnikom.

Odhod iz Ljubljane.

V prvih intranjih urah je že preko Ljubljane zaoril glas orjunaškega trubača, ki je klical četnike Ljubljanskega baona na vkup. Na glavni kolodvor so med tem prispele že nosni Gorenji in Kranjčani s svojimi komandirji bratom Joškom Webrom in Pavlom Robičem. Manikalo ni seveda tudi naših bratov-junakov Snežničanov z bratom Juvančičem.

Trbovlje.

Po dobri uri vožnje se je izvil iz ožine Savske doline obris trboveljskega kolodvora, kjer so že čakale postrojene čete mariborske oblasti in delavskega baona ki so z orjunaškimi pozdravom pozdravljale prihajajoče brate. Po izstopu so bile čete takoj formirane v batalione, nakar jim je prečital br. počasni oblastni čelnik Mila Čop dnevno povelje, v katerem so bile precizirane vse določbe za pohod

in povorko. Po prečitani dnevne-ga povelja je stopil pred čete brat upravni odbornik

Franca Černe

in pozdravil četnike imenom Orjune Trbovlje sledeče:

»Pozdravljeni bratje, ki prihajate v znamenju Vidovega dne, da proslavite spomin naših padlih bratov Franceta, Stanka in Boltavzarja (Slava jim!) Pozdravljam Vas v imenu Orjune Trbovlje ki je moralna pretrpeti naluhiš naval komunizma po usodnem 1. juniju. Posebel velja moj pozdrav še Vama brata dr. Leontič in Marko ki nas vodita i v nanrei do popolne zmage naše ideje za katero je padlo že toliko naših najboljših. Dobrodošli bratje iz Slovenije, Srdita, Vojovaline in prestolnega Beograda, ki ste prihitali proslaviti spomin padlih drugov. Dokazali ste danes s svojim obilnim posetom da sega orjunaška ljubezen i preko grobov in da nas ne more ločiti niti sama smrt. V to ime bratje Zdravo!«

Pohod v Trbovlje.

Po tem govoru se je pričela veličastna povorka pomikati na čelu z bratom baon. kom. Webrom in tajnikom Verbičem proti Trbovljam Njima je sledilo 38. praporov naših organizacij na čelu z onimi, ki so bili tragičnega 1. junija 1924 v Trbovljah. Prapore je spremljala zaščitna četa. Za njo je korakalo starejšinstvo z bratom predsednikom dr. L. Leontičem in Velikim čelnikom Markom. Za starejšinstvom pa je korakal ljubljanski

baon pod komando neumornega br. Pavla Potokarja. Temu so sledili ostali batalioni uniformiranih četnikov, nato sestri članice in končno civilni batalion z zadnjo stražo. Ves pohod je bil vojaško organiziran in zavarovan pred vsakim iznenadenjem tako s strani Orjune, kakor s strani orožništva, ki je to pot postopalo v Trbovljah nadvse zgedno da zasluži popolno naše priznanje kakor tudi okrajni glavar Pinkava, kateri je premišljeno odredil vse mere za red in mir.

Odkritje.

Na mestu odkritja se je zbrala medtem že velika množica naroda skupno s hrabrimi Vovodinci, ktere je vodil odločni br. oblastni čelnik Dobroslav Jevdjevič. V par hipih je bil izvršen stik in razpored zbranih čet v centrum z zmago-slavnimi prapori in starejšinstvom. Na govorniško tribuno je stopil burno pozdravljen brat Veliki čelnik Marko in po trenutnem grobnem molku nagovoril zbrane batalione:

»Orjuna Zdravo!« Iz tisoč grl je kliknilo kakor na en mah »Zdravo!« »Vsaka velika ideja potrebuje žrtev, da pride do cilja. Iz žrtev je črna naš narod novih moči in volje, da je po vekovni borbi dosegel svobodo. Premnože so bile žrtve, ki so bile že darovane na oltar Domovine. Od davnih vekov, preko junakov kosovskega Vidovega dne Karadjordjevih ustašev pa do stvo-renja male Srbije, ki se je zavedala, da se svoboda zaslužnihl

bratov pribori samo z borbo v kateri so bile poselane kosti naših najboljših od Kumanovega pa do Bitolja. Svetovna vojna na je bila eno samo nepretrgano žrtvovanje, ki je zahtevalo na stotisoče življenj našega naroda tako na bojiščih, kakor v ječah Arada, Petrovaradina, kjer so gnili naši bratje. Vse te žrtve so povzročile, da smo ustvarili to državo v kateri je ujedinenjena že skoro večina našega naroda razen malega števila, ki še reči pod tujim jarmom na zapadu in severu.

Spomin vseh teh žrtev slavimo mi brate na naš Vidovdan, ki je stvoril v nas že pravo vero, koje fanatični pripadniki smo mi. Oni, katerih spomin slavimo na Vidovdan na so svetniki te naše vere in med njimi so tudi bratje kojih spomin slavimo danes. (Burni klici Orjunašev: »Tako je!«)

Po tragičnem 1. juniju 1924 so vstali v Trbovljah ljudje in pričeli oznanjati da Orjune ne bo nikdar več v Trbovlje. Danes je preteklo mesec več, kot dve leti in stojimo zonet v Trbovljah močnejši in jačiji nego smo bili pred 1. junijem. Prišli smo, da proslavimo spomin naših bratov

Stanka, Žarka in Franceta

katerim odkrivamo na tem mestu v večem spomin sledeči spomenik orjunaške ljubezni in zvestobe, ki sega tudi preko groba.

(Dalje prihodnjič.)

Prihodnja številka izide v petek, v kateri bo nadaljevanje poročila o orjunaških svečanostih.

Vojvodinski čevljarji so na svojem občnem zboru, ki se je vršil dne 23. maja t. l. v Novem Sadu, protestirali proti organiziranju delavnic za popravilo naše obutve.

ČEVLJARJEM!

Ne smatramo, da smo izpolnili svojo dolžnost služiti javnosti s tem, da prodajamo obutev.

Moralna dolžnost vsakega trgovca in proizvajalca je, da skuša in se trudi doseči možnost, da se njegovi proizvodi izrabljajo do skrajnosti.

Naši odjemalci se pritožujejo, da nočete popravljati naših čevljev.

Vsled Vašega postopanja smo primorani, organizirati delavnice za popravilo čevljev.

Nočemo nikomur odvzeti kruha.

Zaposlujemo samo domače ljudi, izučene v čevljarški stroki.

Organiziramo delavnice tako, da zaposleni čevljarji kar največ popravijo ter čim več zaslužijo in da strankam čim najceneje postrežejo.

Tovarna „BAT'A“ nima od delavnic za popravila čevljev v kraljevini SHS nikakih koristi. Koristi imajo samo odjemalci in čevljarški delavci.

Radi tega Vaš protest proti našim delavnicam za popravila čevljev ni upravičen.

